

SIMPTOMI:

Mogu se pojaviti odmah nakon traumatičnog dogadjaja, ili mogu prelaziti nedelje, meseci čak i godine do njihovog pojavljivanja.

- Fizički simptomi (drhtanje, vrtoglavica, česti otkucaji srca, glavobolja, nesvestica, iscrpljenost, nesanica, itd).
- Emocionalni simptomi (ljutnja, okrivljenje, prokletstvo, frustriranje, strah, panika, utopljenje/ukočenost itd).
- Poznavajući simptomi (lice se preokupira sa takvim pitanjima: da li sam čitav? nemogu da shvatim šta se desilo? nemogu verovati da se to meni desilo? moja je krivica! Ako bi umreо nikome ne mogu poverovati! Može li mi se opet desiti?)

Simptomi na ponašanju (izbegavanje liceg mesta, plač, nedostatak koncentrisanja, gubitak volje za seks, zavisnost na lekove, itd).

TRETIRANJE

Prvi korak u pravcu tretiranja je zahtevanje pomoći.

Mesta gde se može pružati pomoć su: centrovi porodične medicine (kod porodičnog lekara, psihologa), centrovi mentalnog zdravlja, psihijatrijska klinika.

Pripremili osoblje psihologa: Arton Ademi i Nazlije Gërvalla DZS

Përgatitur nga Drejtoria e Shërbimeve Shëndetësore

Redaktor: Dr. Linditë Kajtazi, Pergaditen stafi i

Psikologeve: Arton Ademi dhe Nazlije Gërvalla

Dizajni: Zyra e Web faqes, Çajup Kajtazi

Tel: 038 5080-1003; Fax: 038 5080-1130

Republika e Kosovës
Republika Kosova – Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada – Government
Ministria e Punëve të Brendshme –
Ministry of Internal Affairs
Policia e Kosovës/Policija Kosova/Kosovo Police
Drejtoria e Shërbimeve Shëndetësore

POREMEČAJ STRESA NAKON TRAUME (PSNT)

POREMEĆAJ STRESA NAKON TRAUME (PSNT)

Skoro svi mi u našem životu doživeli smo neki traumatičan dogadjaj koji je praćen osećajem bivanja nesigurnim, zaplašenim, zabrinutim, zaprepašćenim itd.

Izvestan broj ljudi nastave život ponovo doživeći taj dogadjaj nedeljama, mesecima čak i godinama nakon što se isto desilo, ovo toliko ih uznemirava koliko oni počinju da izbegavaju emocionalne veze sa porodicom i prijateljima, izbegavaju sve što simbolizuje ili se povezuje sa traumatičnim dogadjajem i svako mesto gde se može govoriti o dogadjaju, suočavaju se sa morom, užasnim snovima i poremećajem sna.

U ovim slučajevima može se reći da ovi ljudi doživljavaju poremećaj stresa nakon traume (PTSD ili PSNT).

KO SE RIZIKUJE OD PSNT

PSNT može dotaknuti svakog bez obzira na starost, pol, rasu, veru, entiteta ili socio-ekonomskog statusa. Svako ko je doživeo ili je bio svedok jednog traumatičnog dogadjaja ili se izložio više puta pretečih situacija za život ili telesni integritet, može biti

dotaknut od PSNT-a.

Ali, treba jasno biti da ne svako ko se izloži traumatičnim dogadjajima obavezno će se pojaviti simptomi PSNT-a, pošto postoje nekoliko individualnih karakteristika koje se smatraju kao predispozicije za pojavljivanje PSNT-a, među njih su sledeći:

- Mentalno zdravlje pojedinca,
- Porodičnu istoriju o mentalnim poremećajima,
- Stalna izloženja prema traumama i njihovu reakciju.

Traumatične situacije mogu biti:

- Dogadjaj (situacija) potencijalnom opasnošću za život
- Bivanjem prisutan u aktima nasilja (kao žrtva ili prostro kao očeviđac)
- Smrt ili bolest bliskih ili poznatih lica.
- Nezgode
- Prirodne nepogode
- Teroristički napadi, rat
- Svaka druga ekstremna trauma koja prouzrokuje veliki strah ili nemoćan osećaj za reagovanje.